

Sözcük Dağarcığı

Kış meyveleri arasında en sevilenlerinden biri portakal. C vitamini açısından zengin olan bu meyve, narenciye dediğimiz bitkilerden biri. Narenciye sözcüğünün kökeni Hintçede portakal anlamına gelen "Naranj" Hintlilerle alışveriş yapan Arapların diline Naranc olan geçen bu sözcük, "iyye" ekiyle çoğul hale bürünmüş. Ortaçağ'da Araplarla temas sağlayan batılılar bu meyveyi ve sözcüğü de almışlar. Narange sözcüğü zamanla batı dillerinde n harfinin atılmasıyla önce "arange" sonraları da "orange" olarak kullanılır olmuş. Doğu'dan batıya giden portakal bize yine batıdan gelmiş. Osmanlı'nın Portekiz için kullandığı sözcük olan Portakal'dan yola çıkarak, bu meyveleri en çok üreten ülke olduğu için Portakal meyvesi adıyla sözcüğü dilimize katmışız. Bir başka narenciye olan mandalina da aslında Çin portakalı olarak biliniyormuş. Üst düzey Çin memurlarına verilen isim olan "mandarin" bitkiye adını vermiş. Mandarin portakalı İspanyolcaya mandarina, İspanyolcadan da dilimize mandalina olarak geçmiştir.

Yer Adları

Malatya Anadolu'daki en eski yerleşim yerlerinden biri. Kentin adına Asur kaynaklarında bile rastlanıyor. O zamanlar Melidu olarak bilinen kent, Hitit döneminde yalnızca kente değil, kentin çevresine de isim olmuş. Bölgenin yolların kesiştiği bir yer, bir kavşak olma özelliği kentin ön plana çıkmasına yol açmış. Asur ve Urartu kayıtlarında

kentin adı Mildia, Milid, Milidda olarak da anılıyor. Sözcüğün kökeninin bal anlamına gelen Luvice Mallit sözünden, ya da Hititçe Melit sözcüğü olduğu tahmin ediliyor. Ülke, yerleşim yeri anlamına gelen ava aksıyla Melit+ava, bal ülkesi, Malatya sözcüğünün kökeni olmuş diyebiliriz. Sonraları Yunan diline de geçen melita sözcüğünün, Malta adasının adının kökenini oluşturduğunu görüyoruz.

Kısa kısa...

Belediye: Arapça yerleşim yeri, il, ülke gibi anlamlar içeren sözcük "beled". Buradan yola çıkarak, yerleşim yerine ilişkin, ile ilişkin anlamında belediye sözcüğü türetilmiş.

Orangutan: Malezya dilinde "ormanların adamı" anlamına gelen orang-utan sözlerinden oluşturulmuş.

Rençber: Günümüzde tarımla uğraşan kişi, çiftçi anlamında kullandığımız rençber sözcüğünün kökeni Farsça. Renc (sıkıntı, ağırlık, üzüntü), ber (çeken, götüren)'den, rençner (sıkıntı çeken, üzülen, ağırlık duyan. Anlam genişlemesiyle: toprağı işleyerek ağır çalışmalar yapan, yorucu çalışmalar sonucu geçimini sağlayan kimse)

